

TÜRKİYE'DE İNKARCILIK VE SİVİL TOPLUM

Baskın Oran

Althen-des-Paluts/Fransa'da 8-9 Mayıs 2009'da verilen konferansın Türkçe metni

Özür Kampanyası'nı anlatmak için beni davetinize teşekkür ederim. Açıkturumun konusunu oluşturan iki şeyden bahsedeceğim: Türkiye'de sivil toplumun inkarcılık konusunda neler yaptığından, bir de bu inkarcılığın nedenlerinden.

I) TÜRKİYE'DE DEVLET VE HALK KATINDAKİ İNKARCILIK KARŞISINDA SİVİL TOPLUM

Genel olarak azınlıklar konusu ve özel olarak da Ermeni meselesi Cumhuriyet Türkiye'sinde daima tabu olarak görülmüştür. Tabu'yu tanımlamamı isterseniz, sizin için kıymetli olan şeyleri (onurunuzu, özgürlüğünüzü, bazen de hayatınızı) tehlikeye sokmadan ilgilenemeyeceğiniz konudur.

Türkiye sivil toplumu son yirmi yılda doğdu. Ermeni meselesinde iki cephede mücadele veriyor: 1) Devlet katındaki inkarcılık; 2) Halk katındaki inkarcılık. Bu ikincisi çok daha önemli çünkü hem devlet katındaki inkarcılık tarafından eğitim yoluyla besleniyor, hem de devletin inkarını besliyor.

Zaman sorunu olduğundan, bu mücadelelerin birkaçını saymakla yetiniyorum:

- Çok geniş bir yayın: Yargı organının çok sert tutumuna rağmen Türkiye sivil toplumu Osmanlı Ermenileri üzerine çok yayın yaptı. Burada araştırmacı Taner Akçam ve ve yayıncı Ragıp Zarakolu'nun isimlerinden özel olarak bahsetmek gerekir.

- 2004'te "Azınlık Raporu": Başbakanlık İnsan Hakları Danışma Kurulu'nun Ekim 2004'te yayınladığı ve Türkiye'deki resmî ideolojiyi enine boyuna sorgulayan bu rapor Kurul başkanı ile Rapor yazarının 4,5 yıl mahkeme kapılarını aşındırması sonucunu doğurdu.

- 2005'te Ermeni Konferansı: O zamanki adalet bakanının tehditlerine ve bir idare mahkemesi kararına rağmen sivil toplum bu ilk konferansı gerçekleştirdi.

- 2007 Hrant'ın cenazesi: Tabutun arkasından 100.000 kişi halinde yürüdü.

- 2009 Sarı Gelin CD'si: Milli Eğitim Bakanlığı'na yapılan baskılar sonucu, Sarı Gelin CD-Rom'larının okullara dağıtımı Şubat 2009'da durduruldu. Bu CD'lerin 56.388 tanesi Genelkurmay tarafından satın alınmıştı.

- Sivil toplum ırkçılık olaylarına kuvvetle direndi. Bunların sonuncusu Kayseri'de yaşanmış, daha önce Hitler'in ruhu için Mevlit okutmuş ve helva dağıtmış olan ulusalcı bir işçi sendikası şubesi, Türkiye-Ermenistan futbol maçının şehirde oynanmaması için imza toplamıştı.

- 24 Nisan 1915'te Ermeni aydınlarının tutuklanması "Tutuklandılar, sürüldüler, bir mezar taşları bile olmadı" adlı projeye bu yıl aynı gün anıldı.

Şimdi size Türkiye sivil toplumunun düzenlediği Aralık 2008 Özür Kampanyası'nı ayrıntısıyla anlatmak isterim.

Özür Kampanyası

Dört kişinin hazırladığı metin 350 aydın tarafından desteklenerek 14 Aralık 2008 gecesi bir internet sitesinde imzaya açıldı. Birkaç gün içinde 30.000 kişi imzaladı. Metin şuydu:

1915'de Osmanlı Ermenileri'nin maruz kaldığı Büyük Felâket'e duyarsız kalınmasını, bunun inkâr edilmesini vicdanım kabul etmiyor. Bu adaletsizliği reddediyor, kendi payıma Ermeni kardeşlerimin duygu ve acılarını paylaşıyor, onlardan özür diliyorum.

Neden bu kampanya?

Üç amaca ulaşmak için:

1) Bir vicdan görevini yerine getirmek için: Ermenilerin yaklaşık bir asırdır evlerinde beraber yaşadıkları sevgili ölülerini nihayet gömebilmeleri ve onların yasını tutabilmeleri için bunu yapmak gerekiyordu.

Özür dileyenler bir asır önce yapılanlardan hiçbir biçimde sorumlu değildi. Ama yine de özür dilediler. Çünkü:

- Asıl özür dilemesi gerekenlerin bunu yapmaya hiç niyetleri yoktu;

- “Kolektif suç” kavramı yoktu ama, “kolektif vicdan” diye bir kavram vardı.

2) Türkiye’de Ermeni meselesini nihayet enine boyuna tartıştırmak için: Kamuoyunda derhal patlayan protestolar sayesinde bu amaç tam olarak gerçekleşmiştir.

3) Türkiye’de yapılmış tarihsel haksızlıkların artık tanınması devrini açmak için. Diğer gayrimüslimlere, Kürtlere, Alevilere yapılmış haksızlıklardan söz ediyorum. İmzacılar en büyük tabuyu “kırılabilir” kılarak diğer tabuları kırmanın da yolunu açmış oldular.

Ermeni kamuoyunda, kampanya düzenleyicilerinin başka “gizli” emelleri olduğuna ilişkin iddialar ortaya atıldı. Mesela, Türk dış politikasını rahatlatmak amacımız olduğu söylendi. Sorular kısmında bunlara gelebileceğimizi sanıyorum.

Protestolar ve saldırılar

15 Aralık sabahından itibaren ortalık cehenneme döndü. Protestocular özellikle iki noktaya çok sinirlenmişlerdi: “Büyük Felaket” ve “... özür diliyorum”.

“**Büyük Felaket**”e niye sinirlendiler? Çünkü Türkler bu terimi “Soykırım” olarak okudular. Soykırım kelimesi Türk kamuoyu için tek bir anlama gelir: Nazilerin Yahudileri ortadan kaldırması. Duydukları anda çok öfkelenirler ve kulaklarını otomatik olarak tıkırlar. Artık bir şey dinletemezsiniz. Olayı kilitler.

Oysa, Ermenice “Metz Yeğern” teriminin tam çevirisi olan bu terim imzacılar tarafından özenle seçilmişti:

1) Soykırım kelimesinin kullanılmaması Türk kamuoyunun yabancılaşmasını önleyecekti,

2) Bu Ermenice terim Ermenilerin soykırım kelimesi 1944’te icat edilmeden önce 1915 için kullandıkları en yaygın terimdi. Ayrıca Erivan’daki anıtın da ismiydi. Böylece Ermenilerin acılarına mütevazı bir ilaç olacaktı.

Özür Kampanyası başladıktan ve özellikle de Başkan Obama Metz Yeghern terimini kullandıktan sonra Erivan’daki anıtın ismi hakkında diaspora arasında yanlış bilgiler yayılıyor. Soykırım’ın yerine geçmesi istenmeyen bu terimi reddetmek bağlamında,

anıtın adının “Soykırım Anıtı” (Tzidzernagabert) olduğu çok yaygın biçimde ileri sürülüyor. Oysa bu yanlış bir bilgi. Diaspora Ermenilerinin Ermenice bilmemesinden kaynaklanan bir yanlış olsa gerek. Bir dilbilimci olan ilahiyatçı Prof. Levon Boğos Zekiyani’den de tahkik ettim. Tzidzernagabert, anıtın değil, üstünde bulunduğu tepenin adı ve bu isim de “Kırlangıç Tepesi” demek. Anıtın adı: “Metz Yegherni Hushardzan” (Büyük Felaket Anıtı).

3) Metz Yeghern geçmişte olanların isyan ettirici niteliğini de iyi yansıtıyordu.

Ulusalçı Türklerin yanı sıra, kimi Ermeniler de tam ters bir simetrik nedenle Metz Yeghern’i hiç beğenmediler: Sadece Soykırım terimini görmek istiyorlardı. Bazıları, Özür Kampanyasının Soykırım terimini sulandırmak ve Ermeniler arasında karmaşa yaratmak için başlatıldığını söylediler. Bir başkaları, Metz Yeghern’i hayatlarında ilk defa duyduklarını bildirdiler; bunlar hiç Ermenice bilmeyen Amerikan Ermenileri.

Hatırlayacaksınız, Başkan Obama da 24 Nisan mesajında Metz Yeghern’i kullandığında hem kimi Türkler hem kimi Ermeniler aynı simetrik nedenlerle çok sinirlenmişlerdi. Ama yine hatırlayacaksınız, Papa 2001’de Erivan’ı ziyaretinde aynı terimi kullanınca Ermenistan’daki hiçbir Ermeni’den protesto gelmedi. Çünkü bu ülkedeki herkes bu terimi biliyordu. Ülkedeki Ermeni Patriği Karekin II de bizzat aynı terimi Ermenice yaptığı konuşmada aynı gün kullandı (ve bu konuşma İngilizceye çevrildiğinde “Büyük Felaket” değil “Soykırım” olarak çevirmek tercih edildi).

“... **özür diliyorum**”a gelince. Hiçbir şüphe yok ki eğer Kampanya “... Ermeni kardeşlerimin duygu ve acılarını paylaşıyorum” deyip bıraksaydı ve “... onlardan özür diliyorum” diye bitirmeseydi 30.000 imzayı üç katına çıkarmak işten bile değildi. Yaptığımız bütün nabız yoklamalarının gösterdiği budur. Fakat o zaman da yukarıda anlattığım üç amaca ulaşılmamış olacaktı. Her şey bir arada olmuyor.

Protestoların “tez”leri ve temaları

Eğer aldığımız ölüm tehditlerini, hakaretleri, Kampanya’yı sabote etmek için gönderilen ve teker teker temizlediğimiz 4100 sahte imzayı ve sitemizin 9 kez çökmesine yol açan sayısız siber saldırıları bir kenara koyacak olursanız, bu protestolarda **iki “büyük tez”** görülüyordu:

1) “Sizler mutlaka Ermeni kökenli olmalısınız!”

2) “Eğer değilseniz, söyleyin kaç para aldınız?”

“Tema”lara gelince, onları da şöyle özetleyebilirim:

- “**Sen nasıl bizim adımıza özür dilersin!**”. Kampanya metninde “... kendi hesabıma özür diliyorum” dediği hatırlanırsa, bu insanların yazması olduğu ama okuması olmadığı ortaya çıkıyor.

- “**Kimse benim dedelerime Nazi diyemez!**”

- “**Yapmadığım bir şey için niye özür dileyecekmişim?**”

- “**Özür dilemek demek Soykırım’ı kabul demektir. Arkasından da tazminat ve toprak talebi gelecektir**”. Oysa, bu kelimenin hiçbir hukuksal sonucu yok. Ayrıca, insanlar gelip de tapu veya benzeri bir belge gösteriyorsa neden tazminatları ödenmesin? Türk devletinin ABD’de lobi şirketlerine ödediği milyonlarca dolardan daha mı pahalıya gelecek?

- **“Milli davayı zayıflattınız!”**. İyi de, bu “milli dava” politikasının bizi getirip attığı yerden çok mu memnunuz? Tam tersine, Kampanyamız sonucu bütün dünyada insanlar Türkiye’de Samastlardan başka insanların da yaşadığının farkına vardı.

- **“Olanlar Türkiye’nin değil, Osmanlı İmparatorluğunun zamanındadır!”**. Evet ama, Cumhuriyet de bütün bunları saklamak için kendini paraladı. Bizim itirazımız buna.

- **“Onlar da bizi öldürdüler. Onlar da özür dilesinler!”**. İçinizden birçoğu muhtemelen bu kanıda değil ve bundan hoşlanmayacak ama, bu yani Ermenilerin de Müslümanları öldürdüğü doğru. Ama bu kadar önemli bir şeyi buraya sıkıştıramam; sorular sırasında nasıl olsa sorulacaktır, o zaman ayrıntısıyla anlatacağım.

Burada şu kadarını söyleyeyim ki, Ermeni çeteleri de Müslümanları iki dönemde öldürdü: Birincisi 1870’lerdeydi. D. Anadolu Ermenileri kendilerini Kürt ve Çerkes saldırılarından korumak isterken Hınçak çeteleri Bulgar Modeli’ni taklit etmek için (bunları sorularda açacağım) Müslüman köylerine saldırdılar. İkinci dönem, 1915 sonrası intikam saldırılarıdır. Fakat bütün bunlar bir ülkedeki iki halkın birbirini kırmasıdır. 1915’in fecaati şuradadır ki, devlet kendi vatandaşlarını kırmıştır. Affedilemez.

- **“Aynı kötü koşullarda Balkanlardan atılan milyonlarca Müslüman için kim özür dileyecek?”**. Bu da soru mu yani? Tabii ki Balkan ülkelerinin aydınları dileyecek. Ayrıca, 1912 Balkan felaketinden niye Ermeniler sorumlu olsunlar ki?

- **“Bize bütün tavizleri verdirmiş oldunuz. Artık Ermeniler niye oturup bizimle konuşsun ki?”** Oysa, tam tersine. Ermeniler asıl şimdi konuşmaya başladılar. Mesela, beni buraya davet ettiniz. Önceden eder miydiniz?

Aslında bu tavır değişikliğini başlatan olay Özür Kampanyası değil, Ocak 2007’de Hrant’ın tabutu ardından 100.000 insanın yürümesi oldu. Çünkü sizler Ermeni olmaktan önce insandınız. İster istemez etkilendiniz. Arkasından sırayla şunları yaptınız:

- Ocak 2008: Paris’te Hrant’ı anma töreni yapıldı. Ben de davetliydim ve yaklaşık olarak burada söylediklerimi-söyleyeceklerimi söyledim. Diaspora dikkatle dinledi ve hiçbir tatsızlık çıkmadı.
- Mayıs 2008: Yönetmen Serge Avedikian “Aynı Sudan İhtik” adlı bir film yaptı ve Hrant’a adadı.
- Temmuz 2008: Uzun bir mülakatım Taşnak organı Armenian Weekly’de çıktı. Orada, biraz önce sözünü ettiğimiz “Ermenilerin de Müslümanları öldürmeleri” olayını enine boyuna anlattım.
- Ekim 2008: Fransız tarihçileri “Siyasiler tarihçilerin işine karışmasın” diyen Blois Bildirisi’ni yayınladılar.
- Aralık 2008: Ermeni Soykırımı’nı cezalandıran yasanın Senato gündemine alınmayacağı açıklandı.
- 05 Ocak 2009: Jean Kehayan, ki kendisi burada aramızda, Özür Kampanyası’na teşekkür için Liberation’da “Türk Kardeşlerime Mektup”u yayınladı.
- 19 Ocak 2009: Siz Fransız Ermenileri bizim Kampanya’ya “Merci” diye bildiri yayınladınız.

- 28 Ocak 2009: Avustralya Sydney'den Dr. Armen Gakavian, çeşitli dönemlerde öldürülen Müslümanlar için özür bildirisi yayınlama girişiminde bulundu. Ama teşebbüs halinde kaldı. Epey itiraza uğradı.
 - 24 Nisan 2009: Ermenistan Cumhurbaşkanı Sarkissian yayınladığı mesajda bizim Kampanya'ya gönderme yaparak şöyle dedi: "Tarihsel adalet için mücadele eden ve bizim acılarımızı paylaşan Türk aydınlarını destekliyoruz".
 - Türkiye'de sonuç ne oldu? Savcılık Özür Kampanyası'na soruşturma açmadı. Bir mahkeme, soruşturma açılması için karar aldıysa da Adalet Bakanlığı önledi.
 - Buna karşılık çok önemli kimi kişiler ve kurumlar Kampanya'ya ciddi biçimde karşı çıktılar. Bunların arasında şunlar sayılabilir: Başbakan, iki büyük muhalefet partisi (CHP ve MHP), Dışişleri Bakanlığı, TBMM Başkanı, Türk Tarih Kurumu, Genelkurmay, bize "Soros'un Çocukları" diye hitap/hakaret eden 205 akademisyen ve birçok üniversite senatosu, bize "hain" diye hakaret eden 147 emekli diplomat. Bunların yanı sıra en az 11 adet internet sitesi açılarak "Özür Dilemiyorum!" adı altında imza toplandı.
- Şimdi, bu inkarcılığın sebeplerine girebiliriz.

II) DEVLET VE HALK KATINDAKİ İNKARCILIĞIN NEDENLERİ

Bu konuyu iki başlık altında ele alacağım: 1) Kuşatılmışlık Psikolojisi, 2) İnkarcılığın tarihsel ve diğer nedenleri.

Kuşatılmışlık Psikolojisi

Ermenilerin tek bir derdi var: Soykırım kelimesini kabul ettirmek; sebeplerine geleceğim.

Oysa Türklerin birden fazla derdi var: Kürt, İslam, Ermeni, Kıbrıs sorunları. Ermeni sorunu şiddet ve önem açısından Türklerin kafasında ancak üçüncü sırada gelir; sağlam tahlil yaparsanız bunu bilmek lazım.

Niye birden fazla dert? Çünkü Türkler 1915'ten beri temel sorunlarına hiçbir zaman kalıcı çözümler aramadılar. Fransızların tabiriyle bu cesetleri dolaplara taktılar. Şimdi bunlar Zombilere dönüştü ve hep birlikte dışarı uğruyorlar ve insanları fena korkutuyorlar. Biz buna Sevr Paranoyası diyoruz. Bu paranoyanın sloganları özetlersek:

- "Emperyalist ve Hıristiyan Batı bizi parçalayacak!"
- "İslamcılar kızlarımızın başını zorla örttürecektir!"
- "Bütün bunlar demokrasi yüzünden; Ordu iktidara!"

Sonuç olarak, kabul etseler de etmeseler de bu korkular hem Kemalist seçkinler hem de halk arasında dolaşıp duruyor.

Kemalist seçkinler bugünden korkuyorlar çünkü AB kuralları gelirse ayrıcalıklarını yitirecekler. Geçmişten korkuyorlar çünkü ellerinde bulunan 1930'ların reçeteleri 2000'li yıllarda yaraları azdırmaktan başka işe yaramıyor.

Kitleler panikte, çünkü küreselleşmenin getirdiği ortama uyum sağlamanın kolay olmadığı bir yana, zihinlerinin işletim sistemi hâlâ 1454-1839 arası uygulanmış olan Millet Sistemi. Hâlâ Millet-i Hakime ideolojisinin kendilerine verdiği üstünlük hissi

içindeler. Gayrimüslimi ikinci sınıf sayan bu rahatlıktan yoksun kalmaktan korkuyorlar. Tabii, bir de, Ankara'nın batısında Ermeni malları üzerinde yaşayanlar bunları kaybetmekten de korkuyorlar.

Hem seçkinler hem kitleler için ileri sürülebilecek genel ve çok doğru bir teşhis ise şu:

- Ankara'nın batısında Ermeni meselesi hakkında tam bir bilgisizlik içinde, Ankara'nın doğusunda ise bu bilgisizliğin yerine dedelerin anlattığı kanlı Hınçak öyküleri alıyor.
- Dahası, her ikisi için de, inanılması güç bir "eğitim" boyutu söz konusu. Tek kelime yazmamış ama büyük hikmetler söylemiş olan Sakallı Celal'in tabiriyle, "Bu kadar cehalet ancak tahsille mümkündür". Anladığım kadarıyla siz Ermeniler bunu pek bilmiyorsunuz, tekrar söylemeye izin verin, doğru tahlil yapmak istiyorsanız öğrenmenizde yarar var: Türkiye halkı bu meseleyi bilmiyor. Veya, sizin bildiğinizin tersi biçimde biliyor. Gerçeği anlatınca da, inanmak istemiyor. Yaklaşık doksan yıllık bir "eğitim" in sonucu bu.
- Yalnız, dikkat, aynı boyutta olmamak şartıyla bu "eğitim" sizin aranızda da var. Siz de Hınçak çetelerine inanmak istemiyorsunuz. ASALA olayını hep sessiz geçiştiriyorsunuz.

Gelelim, tarihsel ve diğer nedenlere.

- Devlet ve Halk Katında İnkarcılığın Tarihsel ve Diğer Nedenleri

Bunları saymadan önce şunu söylemek isterim: Bu sayacağım nedenler her iki tarafın da bilinçli veya bilinçsiz işbirliğiyle faaliyet gösteriyor. Yani her iki tarafın aşırıları da bunları sürdürerek birbirini memeden sütle besliyor.

- o ASALA cinayetleri ve Ermenilerin bunları kınamaya yanaşmamaları. 1973-85 arasındaki bu cinayetler Türkiye'de inanılması güç bir tepki yarattı. Çünkü, tekrar söylüyorum inanın veya inanmayın, kimsenin Ermeni meselesinden haberi yoktu ve haberi olan da sizin bildiğinizin tersini biliyordu. Diğer yandan, öldürülen bu diplomatlar suçsuzdu; inkarcı devletin memuru olmaları öldürülmeleri için bir sebep doğurmuyordu.
- o "Ermenistan'ın Bağımsızlığına İlişkin Bildiri"de Türkiye'nin doğu illerini kastederek kullanılan "Batı Ermenistan" terimi. Biliyorum, bu bildirden sonra çıkan asıl Bağımsızlık Bildirisi'nde bu terim yoktu. Anayasaya da ne bu terim sokuldu, ne Soykırım terimi. Ama bu türden şeyler sürekli üretiliyor ve unutulmuyor. Bugün Türkiye'de bir sürü insan "Ermenistan bizim doğu sınırimızı tanımıyor, bizden toprak istiyor" huzursuzluğu içinde. Bu da inkarcılığı besliyor.
- o Dağlık Karabağ'ın, ve daha da önemlisi, civarındaki Azerbaycan topraklarının işgali.
- o Üç T'nin birbirini izleyeceği endişesi: Tanıma, Tazminat, Toprak. Birçok Türk ulusalcısı özellikle bu üçüncüsüne hiç inanmadığı halde bunu bol bol kullanıyor. Ama itiraf etmek lazım ki Ermenilerin aşırıları da bu huzursuzluğu artırmak için faaliyette bulunuyor. Konuşuyor ve yazıyor.
- o "Soykırım" kelimesi. Bu bir tek kelimenin her iki taraf üzerindeki psikolojik etkisi inanılır gibi değil.

Daha önce de söyledim, Türkiye'de bu kelime sadece Yahudilerle ilgili sayıldığı için Nazi olarak anılma izlenimi uyandırıyor ve büyük tepki doğuruyor.

Terimin Ermeniler nezdinde yaptığı psikoloji etki ise bambaşka. Israrla kullanmaları için birçok sebep görüyorlar:

- Üçüncü devletler nezdinde etki yapmayı kolaylaştırıyor,
 - 3 T'nin bir gün gelip gerçekleşeceği umudunu yaratıyor,
 - İnkarcılığın bu kadar katı olduğu bir ortamda Ermenilere muazzam psikolojik tatmin sağlıyor; bir çeşit intikam,
 - Bu terim Ermeni kimliğinin belkemiğini oluşturuyor. Ermeniler bu tarihsel acıyı kimlikleriyle özdeşleştirdiler. Bu acı onların yerleştikleri Hıristiyan ülkelerde (Fransa, ABD, vb.) asimile olmalarını da önüyor. Kimliklerini canlı tutuyor. Buna sosyal psikolojide “chosen trauma” diyoruz. Acı sayesinde birbirine tutunmak.
- Bu koşullar altında Soykırım kelimesi bir yandan Ermenilerin acılarını uyuşturuyor, bir yandan da Türkiye'deki inkarcılığı besliyor.
 - Diğer yandan, bu terimin kabulünün tazminat ve toprak açısından hiçbir hukuksal ve cezai sonucu yok. Buna, dediğim gibi, sonda geleceğim.
 - Bu durumda, inkarcılığın önlenmesi için Ermenilerin iç dinamiğe, yani Türkiye sivil toplumuna güvenmesinin en rasyonel yol olduğunu düşünüyorum. Çünkü ancak bu sivil toplumdur ki Türkiye halkına tarihsel gerçekleri öğretebilir. Bunun dışındaki bütün “çözüm”ler dış dinamikten gelmeleri sonucu tepki yaratıcı olacaklar. Devlet katındaki inkarcılığı ve buna destek veren halk inkarcılığını güçlendirmekten başka işe yaramayacaklar. Ama, kabul ediyorum, bunları kabul etmeniz zor. En azından atmosfer şu anda buradan çok uzak. Ne söylesem havada kalacak.
 - Bakınız, açık söyleyeyim: Türkiye'de sivil toplum bu meselede gerçeği Ermeni diasporasının yayınlarından öğrendi. Mesela ben 45 yaşımdan sonra öğrendim. Tamam. Ama şu andaki aşırılıklar (*overdoing*) kesinlikle yapana zararlı hale geldi.

Bu konuda “aşırılık”la neyi kastediyorum? Bazı Ermenilerin “inkarcı” terimine verdikleri anlamı kastediyorum. Bu tanım şöyle: “İnkarcı, 1915'te cereyan eden olayları Soykırım'dan başka herhangi bir terimle adlandıran kişi veya kurumdur”. Oysa benim için “inkarcı”nın anlamı şudur: “İnkarcı, Osmanlı Ermenilerinin 1915'te devlet tarafından Anadolu'dan sökülüp atıldıklarını reddeden kişi veya kurumdur”.

Bu “aşırılık”ı size yeterince anlatabilmek için iki önemli örnek vereyim. Biri Türlerden, öbürü Ermenilerden.

Türklerden örnek: Türkiye'de Kemalistler 1923'ten itibaren yaptıkları “yukarıdan” devrimle tembel iç dinamikleri tetiklediler ve Fransız tipi laik bir Cumhuriyet kurdular.

Zamanla, Türk Silahlı Kuvvetleri devrimin yeterince hızlı gitmediğine ve hatta tehlikeye düştüğüne karar verdiler ve onu sağlamlaştırmak için arka arkaya üç askerî darbe yaptıkları gibi iki de askerî müdahalede bulundular.

Benim bu konudaki kesin fikrim şöyle: Yukarıdan devrim ancak bir kere yapılabilir. Her on yılda bir yapılırsa hem tetiklemek istediği iç dinamiğin gidişini bozar, hem de bizzat kendi karşıtını yaratır. Nitekim bu darbe ve müdahaleler her seferinde kitlelerin sert tepkisine yol açtı. Bunların her birinin arkasından yapılan seçimlerin sonuçlarını incelerseniz ne dediğimi daha iyi anlarsınız.

Gelelim Ermenilerden örneğe: Her “yukarıdan” devrim ancak bir kere yapılırsa, “dışarıdan” devrim özellikle böyledir. Bir defa yapılır, iç dinamikleri tetikledikten sonra devam etmeye kalkarsanız kendi tepkinizi kendiniz yaratırsınız. Yukarıda da söyledim: Biz tarihsel gerçeği Ermeni diasporasından öğrendik. Bizi, yani iç dinamiği, bu öğrenme yarattı. Fakat şimdi “inkarcı” terimini böyle tanımladığı için diaspora kendi yarattığını kendi yıkıyor. Okulda “diyalektik” diye öğrendiğimiz şey de bundan ibaret zaten. Şunlar oluyor:

- Soykırım kelimesinin telaffuzu Türkiye insanının tarihsel gerçeği okumasını imkansızlaştırıyor,
- Bilmiyorum farkında mısınız ama, tek bir kelime üzerine bu kadar ısrar her iki halkı da fena halde aşağılıyor:
 - Bu halklardan biri bu kelimeyi **duymazsa** dinlemeyi bırakıyor, diğeri bu kelimeyi **duyarsa** dinlemeyi bırakıyor.
 - Bu iki halkın her biri her yılın aynı günü gözlerini ABD Başkanının dudaklarına kilitliyor.
 - Bu iki onurlu halk aynı kutsal kelimenin esiri olmuş vaziyette. Ben bunu her ikisi için de fevkalade aşağılayıcı buluyorum.

- Özetin özeti:

- Bu durum Türklerin inkarcılığından besleniyor,
- Bu durum Türklerin inkarcılığını besliyor.